

Escoles

Any Maragall: poesia i escola

Equip de mestres
de l'Escola Thau Sant Cugat

L'Escola Thau Sant Cugat s'apropa a la vida i obra del poeta

L'Escola Thau Sant Cugat, dins del seu projecte educatiu de centre i concretat dins de la programació general anual, estableix cada curs un personatge o un tema de l'any. Enguany es va triar en Joan Maragall amb motiu del centenari de la seva mort i del 150 aniversari del seu naixement.

Els motius que van animar a treballar en Joan Maragall han estat diversos:

- Aprofitar l'efemèride del poeta per fer-ne ressò entre l'alumnat.
- El fet que és un poeta molt proper, amb un repertori tan ampli i amb tants registres que permet que treballin des dels més petits fins als més grans.
- Fer èmfasi d'uns moments socials i històrics de l'època molt importants: el moviment obrer, el Modernisme, les lleves forçoses per a la guerra de l'Àfrica i Cuba, la Setmana Tràgica, etc. En aquest sentit, facilita la interdisciplinarietat i la connexió entre les àrees, element clau i essencial de la nostra didàctica.
- Possibilitar moltes fórmules d'expressió, a més de l'escripta, com ara la plàstica, la musical, la dramàtica i la gestual.
- En ser l'Any Maragall hi ha moltes entitats que promouen un gran nombre d'activitats: expo-

sicions, concerts, conferències i una gran diversitat d'actes divulgatius. Aquest ventall de propostes han estat un motor d'idees que hem ben aprofitat.

Eix transversal de tota l'escola

El personatge de l'any esdevé l'eix transversal de tota l'escola durant tot el curs. Cada nivell tria els elements poètics o biogràfics que pot adequar als seus continguts i els treballa de la manera més oportuna. És cert que té un moment àlgid en la diada de Sant Jordi. És una data assenyalada en què la llegenda i la tradició comparteixen protagonisme conjuntament amb el personatge de l'any.

En la resta del curs es manté viu el treball del personatge de l'any mitjançant el treball de les diferents etapes, la biblioteca, la creació de l'espai Maragall i la difusió del web de l'escola.

Biblioteca: espai dinamitzador i bibliogràfic

La biblioteca ha fet i fa una important labor de consulta, de recerca i de font de recursos. En aquest sentit s'ha elaborat un extens dossier de consulta per a mestres i alumnes.

També hem ampliat l'obra de Maragall i hem adquirit els llibres que han aparegut aquests darrers mesos que hem cregut interessants per als alumnes i els mestres: *Joan Maragall, poesia completa*, edició de Glòria Casals i Lluís Quintana; *Joan Maragall*, de Pep Molist i Ignasi Blanch, i *Cel ben serè*, de la col·lecció "Vull llegir poesia", de l'Editorial Cruïlla.

Espai Maragall

És un espai de pas a l'entrada de l'escola perquè tothom, alumnes i famílies, pogués mirar i xafardejar, preparat per mostrar la gran diversitat de treballs fets amb un sentit plàstic, visual i estètic. Volíem que la majoria de treballs es poguessin mostrar —si més no una mostra prou representativa. Per aquest motiu vam crear un calendari i vam distribuir les diferents propostes perquè aquest espai s'anés renovant periòdicament.

El web: una finestra oberta

Les noves tecnologies, gràcies a la seva immediatesa, són un element de difusió fàcil i, en aquest sentit, el web de l'escola està servint d'aparador de la feina que s'està realitzant sobre l'any Maragall, que ocupa la part central del nostre web <http://thausc.iccic.edu>.

Sant Jordi i els Jocs Florals

Sant Jordi és la diada gran de l'escola. Sant Jordi i el personatge de l'any van agafats de la mà i per aquestes dates, especialment en la data assenyalada, és quan esclata l'escola en formes i colors. S'exposa la feina feta i s'escampa com una heura per tots els passadissos, al terra i al sostre, per les parets i per les columnes. L'ambientació, com molt bé es pot intuir, gira a l'entorn de Maragall i la llegenda de sant Jordi.

Després d'un matí ple d'activitats, a la tarda arriba l'esdeveniment central dels Jocs Florals, en què sempre procurem convidar una persona relacionada amb el personatge de l'any per presidir el lliurament de les roses i dels llibres als guanyadors. Enguany hem tingut el plaer de comptar entre nosaltres amb l'Ignasi Moreta, doctor en humanitats per la Universitat Pompeu Fabra, especialitzat en l'estudi del pensament de Joan Maragall, que acaba de publicar *No et facis cendra. Pensament i religió en Joan Maragall*.

Activitats

Educació infantil

- Aproximació a la figura del poeta a través d'una breu biografia amb el suport d'imatges de diferents moments de la seva vida, en què es pot comprovar el pas del temps.
- Elaboració d'un racó a cadascuna de les aules de parvulari on hi ha un recull d'imatges, poemes i llibres de l'autor. Esdevé un referent de treball dins de la classe per als nens.
- Elaboració d'un retrat de Joan Maragall.
- Treball de diferents poemes, des de la comprensió i la memorització, fins a la plasmació plàstica amb diferents tècniques plàstiques (pintura, ceres, etc.). Els poemes triats són: *La ginesta* (P3), *L'ametller* (P4) i *Les roses franques* (P5).

Educació primària

Cicle inicial

- Conèixer els trets més rellevants de la seva vida i el moment històric que va viure a partir d'un document extret de la revista *Cavall Fort*.

- Treball de diferents poemes des de la comprensió, la memorització i la recitació, i també una representació plàstica. Els poemes triats, a més dels treballats a parvulari, són: *Els Reis*, *Posta de sol*, *Els estels brillen*, *Ai! Caminet, caminet...*, *Vistes al mar*, *Flors del mar* i *La fageda d'en Jordà*.
- Elaboració d'un diccionari a partir de les paraules amb una comprensió més difícil. Aquesta activitat ha afavorit la destresa en l'ús del diccionari i, també, entrar en el món de les definicions (1r curs).
- Observació de l'ametller a partir del dibuix del natural a llapis i pintat amb aquarel·la (2n curs).

Cicle mitjà

- Conèixer el poeta a partir d'una biografia més elaborada que permetrà la confecció per equips d'un eix cronològic de Joan Maragall que afavoreix el treball de síntesi per destacar els moments més importants de la seva vida i obra.
- Escriure'n la biografia i elaborar-ne l'eix cronològic (3r curs).
- Preparació d'una entrevista imaginària al poeta (4t curs).
- Comprensió, memorització i recitació d'una selecció de poemes. A més de tots els esmentats anteriorment, s'hi han d'afegir: *La vaca cega*, *Seguit de vistes al mar* i *El cant de la senyera*.
- Treball de vocabulari i, en aquest context, del sentit literal i del doble sentit.
- Introducció de les imatges poètiques més comunes.
- Escenificació de *La llegenda de Pirene*, peça teatral inspirada en el poema *Glosa* de Joan Maragall.
- Recital de poemes i cançons.

Cicle superior

- Elaboració d'una enquesta aprofitant les noves tecnologies (eines TAC) per conèixer la biografia de Joan Maragall (5è curs).
- Realització de l'eix cronològic de Joan Maragall amb eines TAC (5è curs).
- Visualització i treball posterior sobre el vídeo dedicat a Joan Maragall que TV3 va fer en el programa *El meu avi*. El treball va servir perquè els alumnes s'apropessin més a la vessant humana del poeta (6è curs).

- Comprensió, memorització i recitació d'una selecció de poemes. En aquest cicle s'hi han d'afegir *Bosc de Vallvidrera* i *Tardor*.
- Treball de vocabulari i, en aquest context, del sentit literal i del doble sentit.
- Realització d'una presentació en PowerPoint d'una poesia amb imatges relacionades (5è curs).
- Elaboració d'un mural digital multimèdia (mitjançant Glogster) a partir de poemes per penjar-los a la plataforma (6è curs).
- Confecció d'un mural retrat de Joan Maragall en forma de mosaic.

Educació secundària obligatòria

1r cicle

- Elaboració amb grups cooperatius d'un dossier virtual a partir de la biografia i l'obra de Joan Maragall.
- Creació d'una auca per equips, de mida gegantina, que s'exposa als més petits per donar-los a conèixer el poeta (1r curs).
- Treball de diversos poemes de Nadal i de Sant Jordi. S'hi inclouen *Els núvols de Nadal*, *Pàtria, tradició i poesia*, *La diada de Sant Jordi*, *El cant de la senyera* i *La sardana* (1r curs).
- Treball dels poemes inspirats en arbres, que s'inclouen també en el dossier de poesia: *L'ametller* i *El pi d'Estrac* (2n curs).
- Aproximació a l'obra de *Nausica*, obra dramàtica a partir de l'*Odissea* des de l'àrea de socials (1r curs).
- Aprofundiment i dramatització d'*El Comte Arnau* (2n curs).

2n cicle

- Presentació de l'autor amb PowerPoint i exposició per grups.
- A partir dels enllaços sobre Joan Maragall, els alumnes en grups preparen un fris cronològic amb la biografia i l'obra (3r).
- Dins el dossier "El meu petit jardí botànic", on es treballen les flors i les plantes com a font d'inspiració poètica, s'inclouen per treballar *La ginesta*, *L'ànima de les flors*, *Les roses franques*, *L'ametller*, *El pi d'Estrac* i *Enviant flors* (3r curs).
- Conèixer els indrets geogràfics com a font d'inspiració de *Pirinenques*, *La fageda d'en Jordà* i *Vistes al mar* (4t curs).
- Aprofundir en el Modernisme i l'avantguardisme a través de *La vaca cega*, de Joan Maragall, i la *Vaca suïssa*, de Pere Quart (4t curs).
- Conscienciació del poder de la paraula i la llengua a través de *La paraula viva*, que permet treballar la poesia (4t curs).
- Aproximació històrica contemporània a la vida de Joan Maragall: la Setmana Tràgica, les guerres de Cuba i del Marroc, etc. Es treballa per equips i s'exposa cada tema a la resta de la classe.

Enllaços d'interès:

<http://www.joanmaragall.cat>
<http://www.xtec.cat/celebracions/2010/anymaragall/index.htm>
<http://www.auques.cat/tot.php?auca=maragall>
<http://www.escriptors.cat/.../maragall/>
<http://lletra.uoc.edu/ca/.../joan-maragall>
<http://www.enciclopedia.cat/>